

Tööandjad nõuavad iganenud müügitaksu kaotamist

EML

Postitaja:

Postitatud : 14.01.2010 8:00:00

Tööandjate keskliit saatis valitsusele kirja ettepanekuga algatada seadusemuudatus, mis kaotab müügitaksu kohalike maksude seaduses. Keskliidu hinnangul on hetke majandusolukorda arvestades müügitaksu näol tegemist erakordselt koormava maksuliigiga, mida Tallinna Linnavolikogu on otsustanud kehtestada alates 1. juunist 2010 Tallinna linna territooriumil.

Vt ka Tööandjate keskliidu kodulehelt [siit](#). Järgneb kiri:

Hr Jürgen Ligi
Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Meie 07.01.2010 nr 1-3/761   **Kohalikust müügitaksust** Eesti Tööandjate Keskliidu volikogu otsustas pöörduda valitsuse poole ettepanekuga algatada seadusemuudatus, millega lõpetatakse kohalike maksude seaduses ettenähtud müügitaksu kehtestamise võimalus, mis kehtib alates 1994. aastast. Pöördumise ajendiks on Tallinna Linnavolikogu otsus kehtestada müügitaks Tallinna linna territooriumil. Arusaadav on, et käibe maksustamise kaudu on võimalik tagada erinevate maksukohuslaste võrdne kohtlemine, aga silmas tuleb pidada, et kohalike maksude seaduse vastuvõtmise aegses ettekujutuses oli tegemist müügitaksuga seotud infrastruktuuri maksustamise võimalusega. Praeguseks on piisavalt aega mööda läinud, edasi on arenenud Eesti maksuõigus ja Euroopa Liiduga liitumisest alates kehtib uus käibemaksuseadus. Muutunud olukorras oleks vaja kohalikud maksud uuesti üle vaadata ja müügitaksu rakendamine kehtival kujul lõpetada.

Müügitaksu üldised puudused Põhiseaduse § 157 lõike 2 kohaselt on kohalikul omavalitsusel seaduse alusel õigus kehtestada ja koguda makse. Kohalike maksude seaduse §-s 8 on ühena võimalikest kohalikest maksudest sätestatud müügitaks. Samas on omavalitsuste põhiliseks tuluallikaks olnud laekumised riiklikest maksudest ning riigieelarve tasandusfondist ja seega on kohalike maksude tähendus Eestis olnud väike. Kohalike maksude rahalist mahtu ei ole põhimõtteliselt võimalik väga palju suurendada, sest väikese riigi puhul ei soodusta lokaalsed maksuerinevused majanduskeskkonna arengut, küll aga võivad põhjustada maksupettusi. Müügitaksu tasumisest kõrvalehiilimise soov võib kõrvalmõjuna kaasa tuua sularahas arveldamise suurenemise eriti väikeste ettevõtjate puhul ja varimajanduse kasvu. Eesti puhul on maksupoliitiliselt võetud selge suund – oluline on lai maksubaas, maksukohustuslasi koheldakse võrdselt, täiendavaid maksuerisusi ei looda, keskendutakse maksumäärade madalal hoidmisele ning maksude haldamine peab olema lihtne. Kohalik müügitaks on aga vastand nimetatud maksupõhimõtetele. Kui seadus lubab igal kohalikul omavalitsusel kehtestada müügitaksu, siis eriti majandussurutise ajal on tegemist eraldiseisva probleemiga, sest kohaliku elu korraldamisel vajaliku kulude kokkuhoiu asemel on võimalik keskenduda uute maksutulude hankimisele, mis aga kahjustab majanduskeskkonda. Müügitaks on ka administreerimise mõistes väga kulukas, kuna killustatud maksusüsteemi haldamine on keeruline ja erinevates õigusaktides orienteerumine on raskendatud. Deklaratsioonide õigsuse kontrollimine kõigi maksumaksjate juures on maksuhaldurile ebamõistlikult

koormav, pistelise kontrolli meetodid on aga täpselt fikseerimata, mille tulemusel võib suureneda maksumaksjate ebavõrdne kohtlemine. Ühelt poolt ei ole maksu kogumise tasuvuse jaoks 1% suurune maksumäär piisavalt suur, teiselt poolt aga kahjustab see maksumaksjate majandustegevust valdkondades, kus suure konkurentsi tõttu on paljud ettevõtjad kahjumis, näiteks jaekaubanduses. Liigne koormus maksumaksjatele Hetke majandusolukorda arvestades on müügitulu näol tegemist erakordselt koormava maksuliigiga, mida Tallinna linn on otsustanud kehtestada lisaks kõigele veel valikulisel põhimõttel. Probleemi võimendab see, et kohalike maksude seadusest tulenevalt on müügitulu maksja mõiste seotud kaupleja mõistega kaubandustegevuse seaduse mõistes, mille tulemusel tekib segadus maksumaksjate ringi määramisel ning millega kaasneb erinevates valdkondades tegutsevate ettevõtjate ebavõrdne kohtlemine. Maksu maksmise koha vaieldavuse küsimus toob aga kaasa hulgaliselt võimalusi maksust kõrvaldamiseks. Samuti ei reguleeri kohalike maksude seadus maksukohustuse tekkimise aega. Müügitulu teeb võrreldes teiste kohalike maksudega maksumaksjale koormavaks ka arvestuse pidamine vastava käibe osas ja kvartaalse maksudeklaratsiooni esitamise kohustus. Lisaks arvestuse pidamisele ja deklareerimisele tuleb maksumaksjatel kohendada ka raamatupidamise tarkvara, samuti tuleb seoses hinnakujundusega ümber vaadata kaupade ja teenuste lõpphinnad. Üheks probleemiks on ka näiteks tubakatoodete maksustamine, kus maksimaalne jaehind peab olema trükitud tubakatoote pakendile. Samuti on probleemiks, et Tallinna müügitulu erandite kohaldamiseks peavad siseturule orienteeritud kauplused endale selgeks tegema Eesti Tollitariifistiku ja seda deklaratsiooni esitamisel täpselt järgima. Vastuolu Euroopa Ühenduse õigusega Kuna sisuliselt on müügitulu puhul tegemist käibele kehtestatava kumulatiivse maksuga, on see maksunduseksperptide hinnangul vastuolus Euroopa Liidu õigusega, mis kehtestab liikmesriikidele ühtsed käibemaksu arvestuse põhimõtted. Liikmesriikidel on õigus kehtestada makse, lõive ja makseid, sealhulgas makse kindlustuslepingutele, hasartmängudele ja kihlvedudele, kui need ei ole käsitletavad kumulatiivsete käibemaksudena ega too liikmesriikidevahelises kaubanduses kaasa formaalsusi piiriületamisel. Teiste sõnadega on liikmesriikidel lubatud maksustada käivet ainult maksuga, mis on lisandunud väärtuse maks. Liikmesriikide käibemaksusüsteemide ühtlustamise idee seisneb selles, et ühte kaup ja teenust ei maksustataks mitmekordselt, et maksud ei kumuleeruks. Kaudsete maksude puhul on Euroopa Liidus võetud eesmärgiks maksureeglite ja -määrade ühtlustamine kõigis liikmesriikides. Seni on suudetud luua tolliliit, ühtne käibemaksusüsteem ning ühtne aktsiisimaksude süsteem alkoholi, tubakatoodete ja kütuste osas. Ühtseid maksumäärasid siseturul kehtestatud pole. Pikemas perspektiivis on eesmärgiks harmoneerida maksubaasid vähemalt piiriületava majandustegevuse osas. Kohalik müügitulu aga rikub Euroopa Liidu kaudsete maksude reegleid ja põhimõtteid. Kohaliku müügitulu näol ei ole tegemist lisandunud väärtuse maksuga, müügituluga maksustatakse kogu müüdnud kaupade ja osutatud teenuste maksumus müügituluhinnas. Vastuolu põhiseadusega Kohaliku müügitulu rakendamisel tekib lisaks erinevate isikute ebavõrdsele kohtlemisele probleem ka õigusselguse põhimõttega. Nimelt tähendab õigusselguse põhimõtte, et põhiõigust riivav seadus peab olema piisavalt määratud ehk õigusaktid peavad olema sõnastatud piisavalt selgelt ja arusaadavalt, et isikul oleks võimalik piisava tõenäosusega ette näha, milline õiguslik tagajärg kaasneb teatud tegevuse või tegevusetusega. Kuna aga kohaliku müügituluga maksustatakse sisuliselt sama käibe, mis on ka käibemaksu objektiks, siis puudub piisav selgus, kuidas lisandunud väärtusele ja kogu müügituluväärtusele kohaldatavaid makse koostoides kohaldada. Näiteks tekib ka küsimus, kuidas peaks arvel müügitulu kajastama, kui käibemaksu kajastamine sellel on selgelt reguleeritud. Õigusselguse põhimõtte kohaselt peavad aga selgemad ja täpsemad olema just need normid, mis võimaldavad isiku õigusi piirata ning isikule peale panna kohustusi. Sarnaselt käibemaksuga peaks müügitulu rakendamiseks olema väga täpselt reguleeritud maksu objekt, subjektid, maksustatava käibe tekkimise aeg ja koht. Kohalike maksude seaduse § 8 lõike 1 kohaselt maksavad müügitulu kauplemis- või teenindusluba omavad füüsilisest isikust ettevõtjad ja juriidilised isikud. Eesti õigus ei

tunne enam kauplemis- ega teeninduslubasid, need asendati majandustegevuse registri kannetega. Õigusselgusele ei aita kaasa, kui seaduse sõnastuse üle saab vaielda ja väita, et formaaljuriidiliselt ei peagi keegi müügimaksu maksma, kuna kauplemis- ega teeninduslubasid enam ei väljastata. Samuti ei ole selge, millistel juhtudel on valla ja linnavalitsusel õigus anda müügimaksu soodustusi ja vabastusi. Kohalike maksude seaduse § 8 lõike 6 kohaselt kehtestavad volikogud vastavate soodustuste andmise tingimused ja korra. Seaduses ei ole aga ette nähtud ühtki kriteeriumit selles osas, milliseid tingimusi võib kohalik omavalitsus seada. Sellises olukorras võib saada kahjustatud maksukohustuslaste võrdne kohtlemine. Müügimaksu rakendamine sellises õiguslikus raamistikus võib kaasa tuua erandite kohaldamise näiteks hoopis korruptiivsetel eesmärkidel. Tulenevalt eeltoodust peab Tööandjate keskliit vajalikuks tunnistada kehtetuks kohalike maksude seaduse § 8, milles sätestatud müügimaksuga on võimalik maksustada kaupade ja teenuste kogu käivet müügihinnas.

Lugupidamisega Tarmo Kriis Juhataja